

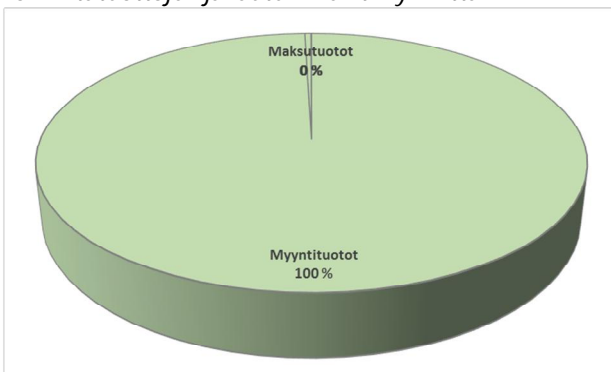
TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TALOUSARVIOESITYS 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2019–2023

Vastuuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

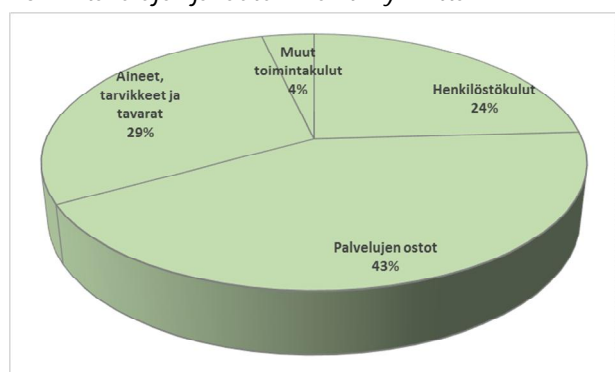
Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme tulosyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään tulosyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki tulosyksiköt. Tulosyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Seuraavissa kuvissa on esitetty toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen tiliryhmittäin koko liikelaitoksen tuloslaskelmasta.

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Tuusulan seudun vesilaitos - kuntayhtymältä (myöhemmin TSV). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitoskuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Erillisviemäröidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei juurikaan tapahdu muutoksia. Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. yhteistyön avulla naapurilaitosten kanssa.

Liikelaitoksen painopisteet ovat vesihuoltoverkoston suunnitteluttaminen, rakennuttaminen, verkoston hallinta ja kunnossapito sekä suunnitelmallinen saneeraustoiminta. Liikelaitoksella on yli 8 200 kulutuspaikkaa (noin 36 000 asukasta), joille laitos toimittaa vesihuoltopalvelut, mm. antaa neuvontaa, tekee tonttijohtojen liitostyöt, hoitaa laskutuksen ja sopimusasiat.

Palvelusuunnitelma 2019–2023

Laskutettava vesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2011 lähtien johtuen mm. vähäisestä asukasmäärän kasvusta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehitymisestä (vähävetisiä). Vaikka nyt rakennetaan paljon, tulevat asukkaat muutaman vuoden viiveellä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuotovesimäärä viemäriin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Jokelan Peltokaaren ja Rykmentinpuiston) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja liittymismaksuihin ei ole suunniteltu muutosta vielä vuodelle 2019, vaikka TSV nostaa tukkuveden hintaa 1 s/m³ ja Kuves nostaa vuosimaksua 3 s/m³. Näiden korotuksen vaikutus on noin 120 000 €/v. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. uudella henkilöresurssilla. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto.

Tavoitteet

Liikelaitoksen vuoden 2019 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia tulosyksiköitä. Liikelaitoksen vuoden 2019 tavoitteet keskittyvät jätevesiviemäriin päätyvien vuotovesien vähentämiseen sekä vedenjakelun ja veden laadun varmistamiseen.

- Saneeraustoiminnan uudelleen organisointi uuden henkilöresurssin myötä
  - Mittari: uusi saneerauksen toteuttamisen toimintamalli on kehitetty ja toiminnassa
- Asiakkaiden tonttijohtojen saneeraus
  - Mittari: asiakkaita on tiedotettu kiinteistön ja vesihuoltoliikelaitoksen vastuurajoista ja kannustimet saneeraustoimintaan käytössä

Riskiarvio

Jatkuva verkoston, vesilaitteiden ja jätevedenpumppaamoiden kunnossapidon ja hoidon tasonlasku kustannussäästöjen vuoksi johtaa omaisuuden perustilan heikkenemiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Tasonlaskun myötä vaurioitumisherkkyys kasvaa aiheuttaen riskin vesihuollon toimintavarmuudelle.

Vesihuoltotoiminta on säariippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja huulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000–200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohton yksittäisten työtehtävien ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisellä MISO-työpäiväkirjalla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitos hankki kesällä 2015 100 KVA:n siirrettävän varavoimakoneen jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarvointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aika-

na. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma 2019

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Liikelaitoksella on jo useamman vuoden ollut tavoitteena kasvattaa henkilöstöä 16 henkilöstä 17 henkilöön. Liikelaitos esittää hankeinsinöörin viran perustamista työmaa- ja saneeraustoiminnan kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan. Tarkemmin työkuva on esitetty "uuden viran perustaminen"-lomakkeessa.

Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 2 työntekijää vuoden 2017 loppuun mennessä. Eläkeiän saavuttaa yksi vuoden 2019 ja 1 vuoden 2020 loppuun mennessä.

Eläkeikä täyttyy vuosina 2018-2023						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä
0	1	1	0	0	0	2

Investointisuunnitelma 2019–2023

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä KETEK:n kanssa kunnallistekniikan rakentamishajonnan mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2019 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on myös mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentipuisto ja Lahelanpelto II) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain 600 000-700 000 euroa (lähivuosina tarve nousee 1-2 miljoonaan euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Vuoden 2017 ja 2018 aikana saimme viimeiset isommat haja-asutusalueet rakennettua. Tulevat mahdolliset alueet ovat pienempiä ja niihin käytetään 75 %-liittymishalukkuussääntöä. Näiden alueiden rakentamispäätöksessä ja -tavassa on otettu ja tullaan ottamaan huomioon uusi vesihuoltolaki sekä haja-asutuksen jätevesiasetus. Lakimuutokset vaikuttavat haja-asutusalueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kannattavuuteen ja rakentamispäätöksiin.

Vesihuoltoliikelaitos		Suunnitelmavuodet 1000€						
		TP 2017	MTA 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Menojen erittely alueittain								
U	ETELÄ-TUUSULA	-595	-3 730	-2 400 000	-1 660	-2 000	-2 000	-1 200
U	JOKELA	-473	-1 178		-370	-300		-100
U	KELLOKOSKI	-249	-56	-600 000	-370	-200	-100	
U, K	MUUT KOHTEET	-1 158	-1 000	-1 100 000	-1 800	-1 300	-1 100	-1 200
MENOT		-2 475	-5 964	-4 100 000	-4 200	-3 800	-3 200	-2 500
Tulot								
	Rahoitusosuudet Ely-keskus	131						
	Liittymismaksut	567	800	800 000	800	800	800	800
	Nettomeno	-1 777	-5 164	-3 300 000	-3 400	-3 000	-2 400	-1 700

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusinvestointi.

Tunnusluvut

Selite	TP 2017	TAE 2018	MTA 2018	TS2019	TS2020	TS2021	TS 2022	TS 2023
TUNNUSLUVUT								
laskutettu vesi m ³	1 875 275	1 886 462	1 886 462	1 950 000	1 969 500	1 989 195	2 009 087	2 029 178
€/m ³	1,37							
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	357	388	388	392	396	400	404	408
mittaamaton vesi %	18	-	-	15	15	14	14	13
laskutettu jätevesi m ³	1 894 204	1 876 210	1 876 210	1 900 000	1 919 000	1 938 190	1 957 572	1 977 148
€/m ³	1,49							
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	362	384	384	388	392	396	400	404
sadevesiverkoston pituus	143	144	144	146	146	146	146	146
vuotovesi %	45	-	-	43	40	39	38	37
Saneeraus								
vesijohto m	1075	500	500	500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m	5333	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	5 /140	2 /50	2 /50	2 /50	2 /50	2 /50	3 /50	2 /50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 794	6 621	6 871	6 991	7 049	7 105	7 162	7 219
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 622	-3 949	-3 949	-4 091	-4 142	-4 203	-4 265	-4 308
Valmistus omaan käyttöön	54	84	84	54	60	60	60	60
TOIMINTAKATE, S*	3 226	2 756	3 006	2 954	2 967	2 962	2 957	2 971
Henkilöstömäärä:	16	17	17	17	17	17	17	17
Määrärahan muutos %	3,62 %	9,0 %	9,0 %	3,60 %	1,25 %	1,47 %	1,48 %	1,01 %
Määrärahan muutos euroina	-192	-327	-327	-142	-51	-61	-62	-43

S*= sitova tavoite

Käyttösuunnitelma tulosalue 2019

201

Valittu tilisarja: 10000

Tilin nimi	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	TA 2019	Muutos % alk. TA 2018/TA 2019
TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELÄITÖKSEN JOHTOKUNTA					
TOIMINTATUOTOT	6 793 603	6 620 500	6 870 500	6 990 500	5,59%
Myyntituotot	6 630 278	6 556 000	6 806 000	6 958 000	6,13%
Maksutuotot	46 587	30 000	30 000	30 000	0,00%
Muut toimintatuotot	116 737	34 500	34 500	2 500	-92,75%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	54 334	84 000	84 000	54 000	-35,71%
TOIMINTAKULUT	-3 622 371	-3 948 689	-3 948 689	-4 090 534	3,59%
Henkilöstökulut	-904 394	-904 273	-904 273	-985 129	8,94%
Palvelujen ostot	-1 501 589	-1 718 406	-1 718 406	-1 752 683	1,99%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 175 250	-1 181 500	-1 181 500	-1 201 500	1,69%
Avustukset	-20				
Muut toimintakulut	-41 119	-144 510	-144 510	-151 222	4,64%
TOIMINTAKATE	3 225 565	2 755 811	3 005 811	2 953 966	7,19%

Käyttösuunnitelmat tulosityksiköt 2019

201

Valittu tilisarja: 10000

Tilin nimi	TP 2017	Alkuperäinen TA 2018	Muutettu TA 2018	TA 2019	Muutos % alk. TA 2018/TA 2019
Tuusulan vesihuoltoliikelaitos					
TOIMINTATUOTOT	3 216 175	3 050 500	3 174 500	3 237 500	6,13%
Myyntituotot	3 054 532	2 986 000	3 110 000	3 205 000	7,33%
Maksutuotot	46 587	30 000	30 000	30 000	0,00%
Muut toimintatuotot	115 055	34 500	34 500	2 500	-92,75%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	54 334	54 000	54 000	54 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-1 903 676	-1 965 880	-1 965 880	-2 028 598	3,19%
Henkilöstökulut	-536 260	-489 553	-489 553	-532 870	8,85%
Palvelujen ostot	-341 984	-360 053	-360 053	-363 191	0,87%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-985 534	-1 017 400	-1 017 400	-1 027 400	0,98%
Avustukset	-20				
Muut toimintakulut	-39 879	-98 874	-98 874	-105 137	6,33%
TOIMINTAKATE	1 366 832	1 138 620	1 262 620	1 262 902	10,92%
Tuusulan viemärilaitos					
TOIMINTATUOTOT	3 573 918	3 567 000	3 693 000	3 750 000	5,13%
Myyntituotot	3 572 408	3 567 000	3 693 000	3 750 000	5,13%
Muut toimintatuotot	1 510				
TOIMINTAKULUT	-1 693 525	-1 961 809	-1 961 809	-2 040 936	4,03%
Henkilöstökulut	-368 134	-414 720	-414 720	-452 259	9,05%
Palvelujen ostot	-1 156 253	-1 338 353	-1 338 353	-1 369 492	2,33%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167 897	-163 100	-163 100	-173 100	6,13%
Muut toimintakulut	-1 241	-45 636	-45 636	-46 085	0,98%
TOIMINTAKATE	1 880 393	1 605 191	1 731 191	1 709 064	6,47%
Hulevesi					
TOIMINTATUOTOT	3 509	3 000	3 000	3 000	0,00%
Myyntituotot	3 338	3 000	3 000	3 000	0,00%
Muut toimintatuotot	172				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		30 000	30 000		-100,00%
TOIMINTAKULUT	-25 170	-21 000	-21 000	-21 000	0,00%
Palvelujen ostot	-3 351	-20 000	-20 000	-20 000	0,00%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 819	-1 000	-1 000	-1 000	0,00%
TOIMINTAKATE	-21 661	12 000	12 000	-18 000	-250,00%